

„Naj ne bo kršćanske družine brez podobe Jezusovega srca, okrašene od rož in razsvetljene od luči, da bi se okoli nje vsak večer zbirala družina s prošnjo po varstvu in blagoslovu.“
papež romarjem

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov
30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marijinim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare

Štey. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Duh junakov

Bilo je na Vidov dan 1. 1389, ko se je bila velika bitka na Kosovem polju. Tokrat so se prvič v zgodovini združile večje srbske in hrvatske čete za skupno borbo proti Turkom. Gibčnost turške vojske in velika premoč sta zlomili odpor srbskih in hrvatskih junakov kljub njihovi brezprimerni hrabrosti. Na bojni poljani je obležala skoro vsa vojska, kneza Lazarja pa so Turki ujeli in umorili.

Kosovska bitka je ostala od vseh dogodkov stare srbske zgodovine najbolj živo ukoreninjena med ljudstvom. V mnogih narodnih pesmih je ohranjen spomin na junake, ki so dali življenje za krščansko vero in svobodo, „za krst častni in slobodu zlato“. Kosovski junaki so postali srbskemu ljudstvu vzor prave domovinske ljubezni, njihov klic po maščevanju pa jih je stoletja podžigal v borbi za obnovitev svobode.

Bilo je to v dobi turških osvajanj na Balkanskem polotoku. Po novi zmagi Turkov nad kristjani pri Nikopolju 1. 1396 je manjši turški oddelek ob Dravi pridrl celo prav do Ptuja, mesto zavzel, oropal in zažgal; to je bil prvi turški napad na slovenska tla. Temu so sledili še mnogi in hujši. Sicer pa so se mesta in gradovi še kako upirali, težje je bilo za kmete, zato so tudi oni začeli graditi takozvane „tabore“: na gričih in gorah okoli cerkvice močna obzidja, okoli še globoke järke. In ko so na bližnjih vrhovih zagoreli „kresovi“, ki so javljali prihod Turkov, so se podali vaščani v tabor ter spravili na varno živino in imetje. Fantje in možje so se oborožili s sekirami, vilami in podobnim orodjem ter za obzidjem čakali sovražnika, žene, stari in otroci pa so v cerkvi molili za zmago.

Kmet je ob turških napadih največ trpel: sovražnik mu je skoraj vse uničil, cvet mladine je odganjal s sabo in jih vzgajal v odpadnike, narodne in verske, dobro znane „janičarje“. Poleg vsega drugega je bilo treba plačevati še „turški davek“. Ni čudno, da so se začeli kmečki upori, socialna revolucija. Srednji vek je tonil, vstajale so zarje novega veka.

Mnogo stvari se tako v življenju posameznika, kakor tudi večjih družb ponavlja, ne sicer točno, ampak v gotovih ozirih. Vedno znova se bomo zato morali iz zgodovine učiti. Kar se tiče Turkov oziroma islama, gotovo ne smemo prezreti dejstva, da so napredovali pred vsem pod vodstvom verskega fanatizma in nauka o posebni blaženosti, katere postanejo deležni tisti, ki v boju proti sovražnikom padajo v bitki. Tudi tega ne smemo pozabiti, da je islam edina izmed velikih svetovnih religij, ki je nastopila časovno za krščanstvom in se proglašala za dopolnitev krščanstva. — Morda se ne motimo, če sodimo, da tudi nekatera moderna gibanja in nauki imajo precej sličnosti z nauki islama.

To vse nam da misliti in izvajati posledice. Gotovo je, da dosega največje uspehe tisti, ki je ves prepričan o pravilnosti svoje ideje in je za izvedbo iste pripravljen vse žrtvovati, če treba tudi življenje. Ni pa potrebno za vse jasno spoznanje. Glavno je, da jih vsaj nekaj jasneje spoznava, drugi bodo že sledili, če bodo videli osebnosti, ki so na pravem mestu in po prepričanju delajo. Vedno so posamezniki vodili: pomislimo le na čarobno moč genijev in svetnikov. Prehodne dobe naravnost kričijo za novimi svetniki.

Vse kaže, da smo tudi mi na prehodu v novo dobo. Ni nam dano videti njenega obraza. Ali eno je gotovo: le delo in žrtve nam bodo prinesle svetlo bodočnost. Slovence, Hrvatice in Srbe je že zgodovinski razvoj in

Dve važni izjavi

o našem razmerju do Nemčije in Italije

Iz Berlina poročajo 22. junija: Predsednik ministrskega sveta kr. Jugoslavije Dragiša Cvetkovič je sprejel našega beogradskega dopisnika dr. Walterja Gruberja ter mu dal naslednjo izjavo:

Politika kr. Jugoslavije ima jasne in določne cilje. Ti cilji so izraz stalne težnje, da ohrani dobre in prijateljske odnose z vsemi svojimi sosedi, da bi se na ta način v balkanski in podonavski Evropi čim bolj okrepilo konstruktivno sodelovanje med narodi jugovzhoda, sodelovanje, brez katerega ne more biti blagostanja. To politiko, ki je v skladu s pravim razpoloženjem slojev našega naroda, Jugoslavija že več let dosledno izvaja. Ta politika je že rodila dobre sadove v vseh smereh.

Ko je izbruhnil vojni požar, je vlada, ki ji imam čast predsedovati, takoj v duhu te svoje že tradicionalne politike proglasila najstrožjo nevtralnost ter se odločno trudila, da to politiko nevtralnosti izvede na vseh poljih naše države in narodne delavnosti. Takšno jasno in odkrito stališče Jugoslavije je mnogo pomagalo, da se v tem delu naše celine ohrani mir in da narodi tega kraja Evrope ostanejo izven vojnega požara.

Odnosaji sodelovanja in prijateljstva Jugoslavije z nemškim rajhom, so bili vzpostavljeni že mnogo prej, predno je ta močna država postala naša neposredna sosedja. Ti prijateljski odnosaji so v teku časa postali čedalje globlji in so prišli do posebno globokega izraza na polju gospodarskih vezi. Na tem poslednjem polju nam obojestranske koristi še dalje narekujejo, da razvijamo čim tesnejše sodelovanje, ki se je tudi v tem času vojnih motenj v polnem obsegu ohranilo ter že s tem pokazalo, kako je zdravo in da temelji na naravnih pogojih. Kajti ne samo, da se gospodarstvi naših držav tako skladno izpolnjujeta, pač pa Jugoslavija poleg tega predstavlja dragoceno vez med veliko industrijsko proizvodnjo nemškega rajha in poljedelskimi državami bližnjega Vzhoda.

Predsednik vlade Cvetkovič je v razgovoru z našim dopisnikom posebno poudaril, da je njegova vlada, ki uživa zaupanje Nj. kr. Vis. kneza namestnika, brezpogojno odločena v vseh razmerah nadaljevati sedanjo pot zunanje politike, ter da predvsem želi odnose dobrega sosedstva in prijateljstva z nemškim rajhom razviti na vseh poljih.

Istega dne je naš zunanji minister Cincar-Markovič ob zaključku 6. zasedanja jugoslovansko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora v Rimu izjavil:

Zraven Nemčije pripada Italiji najvidnejše mesto v naši gospodarski politiki. Več kot eno desetletje je Italija zavzemala prvo mesto v našem izvozu in uvozu in odločujočo vlogo v pomorskem prevozu in je s tem predstavljala močnega udeleženca pri splošni gospodarski gradnji naše države. To mesto pa ji ni pripadalo samo zaradi slučajnih sijajnih konjunkturalnih razmer, temveč je to naravna

boj proti sovražniku v teku stoletij družil. „Kri ni voda“, krvne vezi so silne. To nam mora biti vedno pred očmi. Duh kosovskih junakov nas mora voditi!

posledica zemljepisnega položaja in gospodarskega ustroja Jugoslavije in Italije, ki druga drugo srečno popolnjujeta ter sta zaradi tega neizogibno navezani druga na drugo. S tem dejstvom je treba računati in v skupnem sporazumnem sodelovanju čim bolj to stanje izkoristi. To edino možno stvarno stališče naše države do Italije je danes sorazmerno lahko ohraniti in še naprej pospeševati. Ko se že naravna povezanost naših držav in močne gospodarske vezi med njima niso mogle oslabil v času, ko so bili medsebojni politični stiki morebiti manj pristrčni, toliko prej se lahko računa na popolnejšo gradnjo gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo sedaj, ko obe ti dve državi družijo čustva stvarnega prijateljstva. To skupno korist sta obe državi dobro razumeli.

Nista se namreč zadovoljili s tem, da sta pred kakšnimi 16 leti sklenili obsežno pogodbo o trgovinski izmenjavi in o plovbi, ki po svojem bistvu še danes velja, temveč sta se trudili, da bi jo sčasoma stalno spravljali v sklad s spremenjenimi razmerami pri nas in v svetu in sta zato pazili na njeno pravilno funkcioniranje in na neovirano uporabo. Temu cilju služijo tudi stalni jugoslovansko-italijanski odbor, ki je zadnje tri tedne zasedal v Rimu z nalogo, da bi za prihodnje leto določil in ocenil obseg ter vrednost obojne trgovinskega prometa, da bi zagotovil izmenjavo najpotrebnejših izdelkov in da bi zboljšal plačilni promet. V tem je šesto zasedanje odbora tudi uspelo.

Rezultate njegovega dela označuje v prvi vrsti občutno povečanje obojne trgovinske izmenjave, ki ima vrednosti pol milijarde din, da bi se povzpela na več kot milijardo dinar-

jev. Danes to ni več brezpomemben sklep, ker so danes na obeh straneh zaradi sedanje evropske vojne skrajno velikega obsega nastopile mnoge izpremembe in motnje tako na tržiščih kakor v transportu.

To povečanje naj kar se da doma domesti pretrpljene izgube. Na obeh straneh so si razen tega zagotovili preskrbovanje v najnujnejših predmetih. Italija nam bo dajala svoje surovine, ki so potrebne za našo industrijo (bombažno in laneno predivo) ali za prehrano (riž), medtem ko ji bomo mi dobavljali naše blago, našo živino, žitarice in les. S tem so zadnja trgovska pogajanja med obema državama dosegla svoj cilj. Medtem ko na eni strani besni strahovita vojna, pa smo se mi s prijateljsko Italijo pogajali in pogodili za eno leto naprej za povečanje obojestranskega preskrbovanje s surovinami. To nam je bilo toliko lažje storiti, ker mirno gospodarsko sodelovanje z našim velikim potrošnikom, oziroma oskrbovalcem najbolj in najbolj popolnoma odgovarja miroljubni politiki Jugoslavije, ki veruje, da je s sporazumnim in pametnim spravljanjem v sklad interesov na gospodarskem polju najlažje izogniti se sporom med narodi.

20. junija je g. Cvetkovič rekonstruiral svojo vlado:

Na mesto dosedanjega ministra za telesno vzgojo ljudstva Jevrema Tomiča, ki je z drugim ukazom postavljen za belgrajskega župana, je stopil v vlado za ministra za telesno vzgojo ljudstva dosedanji generalni konzul v Düsseldorfu in poslanec Dušan Pantlič.

Dosedanji belgrajski župan Voljn Djurličić pa je razrešen predsedniške dolžnosti.

Pogajanja za premirje

20. junija je po francoskem radiu govoril predsednik vlade maršal Petain in med drugim izjavil:

„Premalo naraščaja, premalo orožja, premalo zaveznikov“ — to je bil vzrok našega poraza. Zato se je moral francoski narod obrniti na sovražnika, da naj se končajo sovražnosti.

Včeraj je vlada določila pooblaščenca, ki naj sprejmejo od sovražnika njegove pogoje za premirje. Za to sem se odločil s trdim srcem vojaka, ker nam to narekuje naš vojaški položaj.

Mi smo upali, da se bomo lahko uprli na črti Somme-Aisne, kjer je general Weygand razporedil naše vrste. Njegovo ime samo je napovedalo zmago. Toda sovražni pritisk na to črto je stalno naraščal. Prošnja za premirje je postala neizogibna po 13. juniju.

V maju 1917 smo imeli pod orožjem 3.280.000 mož kljub temu, da je vojno klanje trajalo že tri leta. V tej bitki ob Somni in Aisnei smo imeli pol milijona manj. V maju 1918 smo imeli ob sebi 85 angleških divizij. V letu 1918 smo imeli na naši strani 58 italijanskih divizij in 42 ameriških divizij. Podrejenost našega vojnega materiala je postajala vsak dan večja in ta podrejenost je bila večja od podrejenosti naših vojakov. Francosko letalstvo se je moralo boriti premoči, ki je bila šestkrat večja.

Francoski narod ne zanika, da je izgubil bitko in vsi narodi bodo spoznali naše žrtve. Sedaj naj še pokaže,

ali je resnično velik! Mi si bomo zapomnili nauk te bitke, ki smo jo izgubili.

Po zmagi 1918 je med nami prevladalo razpoloženje za zabave, ni pa bilo več duha požrtvovalnosti. Ljudstvo je stalno zahtevalo več, kakor pa je dajalo. Sedaj pa se je nad nas zrušila nesreča. Jaz sem bil z vami v slavnih dneh, zdaj sem pa na čelu vaše vlade in bom ostal z vami v temnih dneh. Stopite tudi vi na mojo stran! Gre za Francijo, za zemljo vaših in njenih sinov!

Dne 19. junija je francoska vlada prejela sporočilo nemške vlade, da naj imenuje pooblaščenca za pogajanja o premirju. Ko bodo nemški vladi sporočena imena, bo nemška vlada sporočila kraj pogajanj in nato vsebino pogojev za premirje. Francoska vlada je takoj imenovala svoje pooblaščenca in ti so v četrtek dne 20. junija odpotovali z letalom, katerega krila so bila belo pobarvana, skozi prve nemške vrste v Pariz in nato v Compiègne. Po odhodu pooblaščenca se je francoska vlada obrnila še na italijansko vlado s prošnjo za premirje. Pri tem je med Francijo in Italijo posredoval sv. oče Pij XII. Italijanska vlada je odgovorila, da bo nemška vlada tudi v njenem imenu predložila Franciji pogoje za premirje.

Francoski pooblaščenca so se z zastopniki Nemčije sešli dne 21. junija ob pol štiri popoldne v gozdu pri Compiègne. Sestanek je bil na pravem mestu, na katerem je maršal Foch leta 1918 zastopnikom Nemčije (Nadaljevanje na 3. strani)

Nedela

po Risalaj sedma

Tisti čas pravo je Jezus vučenom: Varte se krivi prorokov, šteri prihajajo k vam v ovčenoj obleki, znotra so pa zgrabljivi vucje. Po njihovi sadaj je bote spoznali. Je-li berejo s trnja grozdje, ali z oseta fige? Tak rodi vsakše dobro drevo dober sad, slabo drevo pa rodi slab sad. Ne more dobro drevo roditi slaboga sada i ne slabo drevo droboga sada. Vsako drevo, štero ne rodi sada, se poseka i vrže v ogenj. Zato po njihovi sadaj je bote spoznali. Ne pojde vsaki, ki veli meni, Gospod, Gospod, v kraljestvo nebesko: nego, ki spuni volo Oče mojega, šteri je v nebesaj, tisti pojde v kraljestvo nebesko. (Mat. taj 7, 15—22.)

*
„Što bo mene spoznao pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznao pred svojim Očom v nebesih, što pa bo mene zatajilo pred ljudmi, zatajilo ga bom tudi jaz pred svojim Očom, ki je v nebesih.“

Te reči so oster opomin onim, ki se zavolo drugih ljudi bojijo javno priznavati Boga i njegove svete istine.

Kak bi se mogoče takšni človek imenovati dober kristjan, ki se ljudi bole boji kak Boga? Tisti, ki tak dela, se pregreši proti spoštovanji i časti, štero je Bogi dužen. Pregrešno je, Boga samo na skrivnom čistiti, a v javnosti pa ga zatajiti iz straha pred ljudmi. Sveti se klanjati, Bogi pa, ki je začetek i voditeo vsega našega življenja, pokorščino odreči, to je gotovo zaničevanje Boga samoga.

Što se sramuje očitno pokazati svojo vernost i pobožnost, pregreši se tudi proti hvaležnosti, štero je Bogi dužen. Če ma kakšni preprosti oča sina, ki je postao imeniten gospod, pa se sramuje svojega oče ali svoje matere, ali je to ne pregrešno? Če oča to zveddi, gvišno je rāžaljeni zavolo sina, ki je tak nehvaležen za njegove dobrote. Bog pa ne bi bio rāžaljeni?

Istino zatajiti se pravi, zatajiti samoga Boga, ki je večna istina. Iz straha pred ljudmi zamolčati istino je ne lepo, je človeka nevredno. Znamo, da smo deca sv. kat. Cerkve. Kak nedostojno bi bilo, ko bi zatajali to dobro skupno mater.

Na konci pa čuj! Česa se majo bojati tisti, ki Bogi verno slušijo? Mogoče praznih govoric? Mogoče zbadljivk i priimkov, s šterimi jih obmeta vlej? Vse to so samo prazna imena ali pa celo častni naslovi za tiste, na štere merijo.

Kršćanska mladinska zveza v Šanghaju

Za katoliške mladeniče so v Šanghaju ustanovili posebno novo katoliško prosvetno središće, ki je že peto v tem mestu.

Dr. Anton Korošec o zadružništvu

Zadrukarstvo v Sloveniji je rodila nacionalna in gospodarska potreba. Predvsem so bile zadruge potrebne zato, da so izville slovensko ljudstvo iz oderuškkih klešč denarnega izmozgavanja. Lahko rečemo, da so to nalogo docela izvršile, čeprav so se pred leti, ko je denar, vložen v denarne zavode, skoraj popolnoma zamrznil, takoj pojavile ljudske pljavke ter nastavile svoje sesalke na ubogi narod. Sedaj je zopet boljše. Izrabljeni bi morali imena teh oderuhov brezobzirno povedati javnosti, da jih narod enkrat za vselej spozna. Naravno je, da so se z ozirom na oderuške prilike v Sloveniji najprej in v največjem številu pojavile kmetijske kreditne zadruge, hranilnice in posojilnice. Danes štejeemo Slovenci 530 kreditnih zadrug, kar še ne zadovoljuje vseh krajev in vseh potreb, a je vendar lepo število.

Ker znaša število vseh zadrug 1227, je jasno, da je mimo kreditnih zadrug tudi druga vrsta zadrug lepo razvita. Najbolj se približajo številu kreditnih zadrug konzumne in nabavljajne zadruge. Te zadruge se najlažje razvijajo med uradniki, lažje med delavci, najtežje med kmetiskim ljudstvom, ker kreditiranje ni zadostno in

Papežev jubilejni dar Hrvatom

Papež Pij XII. je poslal po svojem državnem tajniku kardinalu Maglionu apostolsko pismo Hrvatom ob 1300 letnici, ko so se Hrvati pokristjanili. Pismo je naslovljeno na zagrebškega nadškofa dr. Štepinca. V pismu sv. oče naglašja pomen tega lepega jubileja hrvatskega naroda. V svojem pismu sv. oče pravi:

„Ko smo po pričevanju častitega brata zagrebškega nadškofa zvedeli, da se bo letos obhajala na posebno slovesen način 1300 letnica prvih vezi hrvatskega naroda s sv. Stolicom, zaradi česar nas je isti nadpastir zaprosil tudi v imenu drugih škofov Jugoslavije, naj pri tej priliki blagovolimo podeliti jubilejne odpustke, odločamo, da to prošnjo dobrohotno sprejemamo, da bi tako verniki prej imenovanega naroda imeli zaščito za dosego pobožnosti v teh tako zelo strašnih in težkih časih.“

Nato sv. oče razglāša, da po-

Maše za mir v baziliki sv. Petra

V nedeljo 23. junija se je prvič brala na grobu apostola Petra v Vatikānu maša za mir s posebno molitvijo, da bi novi red, ki se bo rodil iz sedanje vojne, temeljil na pravici i ljubezni do bližnjega. Ta maša se bo ponovila vsako nedeljo, prenašal jo bo pa tudi radio z uvodnim komentarjem.

Glede sedanje vojne je izjavil

Šolsko udejstvovanje avstralskih katoličanov

Zaradi delavnosti zveze katehizstov sydnejske nadškofije so v dveh poslednjih letih spravili več ko 1000 otrok iz posvetnih šol v katoliške šole. Pristaši zveze katehizstov, ki vsebuje zdaj 437 članov, hodijo v državne šole, poučujejo katoliške šolarje, ki so ondi, in obiskujejo njih družine. Nato dopovedujejo staršem, da verski pouk po katehizstih ne more nadomestiti vzgoje v katoliških šolah.

O nemškem protestantstvu

Kakor poroča list „Nemško-evangeljska korespondenca“, delujejo v Nemčiji zmeraj bolj na to, da bi bile protestanske cerkve tudi ob delavnih odprtih in bi bile ob raznih urah tudi službe božje za duhovno zbratnost in dušebrižništvo. To gibanje je že tako razširjeno, da je protestantski višji cerkveni svet za to službo božjo ob delavnikih izdal posebno knjižico v obliki molitvenika, ki vsebuje v lepi izvedbi izreke iz sv. pisma in nabožne pesmi. Dalje so izdali tudi razna navodila za knjige, ki bi si jih verniki kupili kot duhovno branje.

deljuje „vsem posameznim kristjanom obojega spola, ki se svojih grehov v resnici skesajo, se spovedo ter prejmejo sv. obhajilo in ki bodo od 29. junija 1940 do 29. junija 1941 dvakrat obiskali katerokoli katedralo ali župno cerkev v Jugoslaviji ter tamkaj pobožno molili na čast zakramentu presv. Rešnjega Telesa pet očenāšev in pet zdravamarij v čast Materi božji in končno očenaš in zdravamarijo ter Čast bodi Očetu po namenu sv. očetā, popolne odpustke, ki jih morejo le enkrat dobiti.“ Verniki pa morejo pri drugem obisku cerkve biti deležni novih odpustkov.

Hrvatski listi so z veliko zadovoljnostjo prinesli to pismo ter naglašili veliki pomen tega dejstva za ves hrvatski narod. Tudi mi se veselimo tega odlikovanja, ki so ga bili deležni Hrvati ter želimo, da bi vsemu hrvatskemu narodu ta papežev jubilejni dar bil v veliko duhovno srečo.

napovedalec, da je treba priznati, da je žalostna posledica svetovne vojne, ker ni prinesla pravega miru, prinesla ga pa ni, ker ni bil mir božji. To sta obžalovala tudi papeža Benedikt XV. in Pij XI., ki sta opozarjala, da mirovna pogodba ni omenjala Boga in da je razen tega mirovni pogodbi manjkal duh človečnosti, usmiljenja i ljubezni do bližnjega.

† MATIJA MALEŠIČ

25. junija dopoldne je v Škofji Loki pri pisalni mizi nenadoma zadela kap okrajnega glavarja g. Matijo Malešiča. Rojen je bil 30. oktobra 1891 v Črnomlju. - Od l. 1921 do 1925 je bil pri civilnem komisarijatu v M. Soboti in Črnomlju. - Ni bil samo dober uradnik, ampak tudi slovenski i katoliški pisatelj. Njegovo največje delo je povest „Kruh“ (Mohorjeva družba, 1929), s katero je v sodobno slovensko književnost uvedel našo Krajino, že nekaj let pred našim Miškom Kranjcem. Tako lepo dōzda še nihče ni pisal o naših sezonskih delavcih, ki jih izžema palir, kakor † Malešič v povesti „Kruh“. Vrlemu sinu Bele Krajine naša Slov. Krajina ohrani hvaležni spomin. Gospejsoprogi, dvema sinčkoma i dvema hčerkama, naše najiskrenejše sožalje.

Večerne molitve za mladino

Iz Londona poročajo: Štiri narodne organizacije, in sicer Katoliško materinsko društvo, Katoliška zveza ženā, Anglikanska zveza mater in Narodni svet ženā, je prosilo angleški radio, naj sprejme v svoje redne sporedne večerne molitve za otroke. Kardinal Hinsley in anglikanski primas sta prošnjo priporočila.

Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo, vse tri s sedežem v Ljubljani. In ako so si politične stranke večkrat hudo v laseh, njihove zadruge delujejo v miru, strpnosti, zares v pravem zadružnem duhu.

In sedaj ji koncu še eno splošno, toda važno vprašanje: Ali ima zadrukarstvo bodočnost?

V vseh državah, razen Rusije, se je ohranilo zadrukarstvo. Tudi države totalitarnih režimov so obdržale zadruge in jih podpirajo. Njihovi programi ne zanikujejo zadrug, ampak jih uporabljajo v borbi proti ostankom kapitalističnega gospodarskega reda.

Gotovo je:

Sredina med krutim kolektivizmom, kateri uničuje vsako svobodo osebnosti i stvarja človeka za sužnja vsake kolektivne organizacije, i kapitalističnim liberalizmom, kateri se ne briga za eksistenčno mogočnost milijonskega i milijonskega delovnega ljudstva, ta sredina, tō je zadruga, ki v sobodnem kolektivu brani vse male ljudi, katera se korak za korakom bori proti kapitalizmu i vendar ne omejuje človeka ne svobode osebnosti, ne svobode njegove vesti. Zadruga je zeleni otok v morju kapitalističnih i komunističnih valov, samo na tem otoku je zavarovana sreča i dostojanstvo človeka.“ (Konec)

Naši stiki z drugimi državami in narodi s Hrvati

Hrvatski kat. pisatelj Grgec Petar je napisal na podlagi svojih zapisov iz svetovne vojne svoje doživljanje. Sedaj je izšel II. zvezek, ki nosi naslov „U paklenom trokotu“ i opisuje boje ob Soči. Lani je izdal I. zvezek „U krvavi službi“, v katerem veliko govori o zvezah hrvatskih kat. Domagojevci z našim Kreckom i njegovimi ljudmi.

Uprava Hrvatske enciklopedije, ki bo začela izhajati v Zagrebu, je tudi za Slovenijo imenovala častne poverjenike, ki bodo skrbeli za naročnike.

z Bolgarijo

Skupina zastopnikov jugoslovan. delavstva, organiziranega v Jugorasu, je obiskala Sofijo i si ogledala rudniško središće v Perniku. Bili so prisrčno sprejeti.

Pantelejev, pesnik i urednik bolgarske revije Ledba, je v isti priobčil kratko beležko o sodobni hrvatski literiki in prevedel 4 hrvatske pesmi.

z Madžarsko

Madžarski trgovinski minister dr. Varga se je več dni mudil v Beogradu i s tem vrnil obisk našega trgovinskega ministra dr. Andresa. — V Splitu se je sestala mešana jugoslovansko-madžarska komisija i razpravljala o ureditvi železniškega prometa med našo državo i Madžarsko.

z Italijo

v Rimu je bil podpisan gospodarski sporazum med našo državo i Italijo o trgovinski izmenjavi v l. 1941.

Tržaška zavarovalnica „Assicurazioni generali“ je v l. 1939 imela v naši državi 10 hiš: 6 v Zagrebu, 3 v Beogradu i 1 v Ljubljani.

„Vtis o mladostnosti, življenjski sili i močnem ritmu, v katerem živi vaše ljudstvo, to je bilo zame najzanimivejše i najvažnejše“, je izjavil ital. prosvetni minister Bottai našemu časnikarju.

z Rusijo

Naša ladja „Lovćen“ je prvič pristala v sovjetski luki Odesi. Mornarji so bili zelo slovesno sprejeti.

Po ugodno končanih gospodarskih pogajanjih med zvezo sovjetskih socialističnih republik i kr. Jugoslavijo i po končani izmenjavi ratifikacijskih listin o sklenjeni pogodbi stā se sovjetska i jugoslovanska vlada sporazumeli, da se normalizira razmerje med obema državama z obnovo rednih diplomatskih odnosov i z določitvijo diplomatskih zastopnikov v Moskvi i v Beogradu. Sovjetska vlada je dala agreman za imenovanje senatorja dr. Milana Gavrilovića za jugoslovanskega poslanika v Moskvi, vlada kr. Jugoslavije je pa dala agreman za imenovanje Viktorja Andrejića Plōtnikova, dosedanjšega poslanika na Norveškem, za sovjetskega poslanika v Beogradu.

z Nemčijo

Naše ministrstvo je odobrilo ustanovitev popolne nemške gimnazije s pravico javnosti v Novem Vrbasu; gimnazija bo začela delovati ob začetku novega šol. leta i bodo predavali nemški jezik i državni jezik v vseh razredih po 4 ure na teden. Učni jezik je nemški za vse predmete, le državni jezik in zgodovina ter zemljepis Jugoslavije se bo poučeval v državnem jeziku. Profesorji morajo biti jugoslovanski državljani nemške ali jugoslovanske narodnosti.

Finski poslanik dr. Onni Talas po šestletnem službovanju v Beogradu zdaj odhaja za poslanika v Rim. Bil je obenem tudi poslanik na Madžarskem i v Bolgariji. O njem je bilo v naši javnosti kaj malo govora kljub temu, da se je ves posvetil preučevanju razmer po raznih krajih Jugoslavije. Poznamo ga tudi kot gosta na Bledu, kamor se je večkrat pripeljal z avtomobilom. Lahko smo tudi ponosni na njegovo izjavo v kateri je dejal, da ni nikjer na svetu še videl tako lepih krajev, kakor so naši. Bil je ves čas svojega službovanja na tem mestu tudi vnet član Skandinavsko-jugoslovanskega društva v Zagrebu, in je izrazil željo, da bo ostal tudi v bodoče, čeprav bo v Italiji. Pri nas si je pridobil mnogo prijateljev.

Naši nogometaši so dosegli zelo lepe uspehe v tekmi z romunskimi i madžarskimi.

(Nadaljevanje s l. strani)

sporočil zavezniške pogoje za premirje. Kancler Hitler je francoske zastopnike sprejel v prav istem jedilnem vozu, v katerem je maršal Foch leta 1918 predložil nemškemu zastopniku Erzbergerju in njegovemu spremstvu predloge za premirje. Francosko zastopstvo je tokrat vodil francoski general Hutzinger, ob njem pa sta bila še general Bergeret in veleposlanik Leon Noel. Kanclerja Hitlerja pa so pri prihodu v gozd pri Compiegneu pozdravili maršal Göring, admiral Räder, generala von Brauchitsch in Keitel, zunanji minister von Ribbentrop, kanclerjev namestnik Rudolf Hess, ministri Lammers, Himmler in drugi. Pred začetkom pogajanj je bilo prebrano uvodno poglavje v Hitlerjevi navzočnosti, ki povdarja vzporednosti in razlike med podpisom premirja v letu 1918 in 1940. Ko je bilo prebrano to poglavje, se je kancler Hitler umaknil in je nadaljna pogajanja vodil general Keitel.

Medtem ko se je Francija odločila za ločeni mir z Nemčijo, pa se Anglija pripravlja na vojskovanje proti Nemčiji in Italiji. Predsednik angleške vlade Churchill je v posebnem govoru dne 18. junija razložil namene angleške politike in pojasnil razloge, zakaj se angleška vojska umika s francoskega bojišča. Ves angleški imperij se bo torej vojskoval naprej proti Nemčiji in Italiji.

Francoski korak je imel po vsem svetu velike posledice. V Ameriki je Roosevelt spremenil sestavo svoje vlade in v vlado pritegnil tudi nekaj članov republikanske stranke. Nova vlada je bila proglašena za vlado narodne obrambe. Prav velik odmev pa je imel francoski korak na Daljnem vzhodu, kjer se Japonska pripravlja, da uredi bodoči položaj francoskih kolonij v tem delu sveta — zlasti francoske Indokine. Francoska mandatna pokrajina Sirija je blizu Turčije in blizu angleških posestev, zlasti pa ogromnih petrolejskih vodov, ki iz Iraka dovajajo petrolej v sredozemska pristanišča v Palestini. Listi zato pišejo, da se bosta tako Turčija kakor tudi Anglija pozanimali za Sirijo.

Značilno je, da sta tako pariški kakor lyonski kardinal ostala ves čas vsak na svojem mestu.

21. junija zjutraj je bivši predsednik francoske vlade Reynaud obiskal maršala Petainä in se z njim dalje časa pogovarjal. Torej ni zbežal v Ameriko, kakor smo zadnjič pisali po poročilih inozemskih listov.

Maršal Petain je 20. junija po radiu pozval Francoze, da se zatečejo v molitvah k Materi božji lurdski, da bi Francija v tem tako strašnem času ohranila svoje dostojanstvo, za moč da prebije vse trpljenje, ki jo je doletelo. — Francosko časopisje slej ko prej ne izhaja, razen nekaj lokalnega.

Iz Rima poročajo, da so zastopniki Francije in Italije 24. junija ob 19.35 podpisali premirje med Francijo in Italijo.

6 ur po podpisu tega premirja, t. j. ob 1.35 prenehajo na vseh bojiščih sovražnosti na eni strani med Francijo in Nemčijo, na drugi strani pa med Francijo in Italijo.

Francoska vlada je ukazala naj bo 25. junij dan narodne žalosti. Po vsej Franciji so bile žalne slovesnosti. Zastave so visele na pol droga.

Po drugih državah

Bolgarska vlada je odredbe civilne mobilizacije razširila tudi na industrijsko delavstvo radi vedno večjih stavk v tobačni industriji v Plovdivu in Sofiji. Na ta način bo krivice lahko strožje kaznovala.

V Romuniji se je „fronta nacionalnega preporeka“ spremenila v enotno „stranko nacije“, ki je ohranila parolo, znake in uniforme prejšnje stranke.

Španski listi se bavijo z vprašanjem angleških rudnikov v Španiji in naglašajo velike koristi, ki jih imajo angleški lastniki od tega. Največji tak rudnik imenujejo „gospodarski Gibraltar“.

Glasi iz Slovenske Krajine

S O B O T A

Zaradi uredbe o splošni prepovedi zborovanj v naši državi sporočamo članom in članicam Slovenske dijaške zveze, da tabora v Ptujju od 5.—12. jul. ne bo. — Zavodni odbor SDZ

Matura na samoupravni gimnaziji. Pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. Antona Zupana, upokojenega ravnatelja celjske gimnazije, je bila na soboški samoupravni gimnaziji od 12. do 21. junija matura, ki so jo naredili: Antauer Marija, Balon Franc. Berden Jožef, Berden Štefan, Cug Evgen, Čeh Josip (oproščen ustnega izpita), Čeh Zora, Čisar Štefan (opr. ustn. izp.), Derkač Karel, Dolenc Franc, Elijaš Janez, Gabrijelečič Bojan, Gross Bogomil, Gumilar Marija, Horvat Jožef, Iško Ivan, Jakus Cvetka, Kohne Emanuel, Košir Danilo, Kukul Gizela, Marič Marija, Novak Alojzij (opr. ustn. izp.), Ogorevc Ivan, Orel Milidrag, Perš Sidonija (opr. ustn. izp.), Požegar Avgusta (opr. ustn. izp.), Skuk Darinka, Rakusch Viljem, Sila Stana, Smej Josip (opr. ustn. izp.), Vučko Anton, Weingerl Aleksander, Žibrik Koloman, Žlahtič Vitomil. Dva kandidata imata popravni izpit iz enega predmeta. To je bil zadnji letnik samoupravne višje gimnazije, na kateri je bila lani po desetih letih spet v Soboti matura. — *Znova je nastopila* kužna bolezen meningitis, štere žrtev je Gönz Jožef, šolar iz Mostja, ki jo vmro v toj bolezni v bolnišnici. — V bolnišnico je spravana 18 letna deklina z nekoga kraja Slovenske Krajine, ki je iz Francije noseča prišla i dete zapravila. Sodnijska razprava bo hudo bijo v celoti odkrila, tečas ne objavlamo kraja i imena. — Razpisana je služba cestarja za progno na ban. cesti II/229 Krajna—Sotina drž. meja od km 0.00 do km 4.500.

LENDAVA

Razpisani sta 2 mesti cestarjev: 1. za progno na banov. cesti št. 238 D. Lendava—Pince od km 0.00 do km 7.680; 2. za progno na banov. cesti št. 237 Turnišče—Genterovci od km 0.00 do km 6.427.

Marijini Listi za mesec julij so gotovi i se s tov številkov Novin razpošilajo. V toj številki so objavlene slike naših letošnjih 15 novomešnikov; ki si žele te številko za spomin kupiti, jo dobi na uredništvu Mar. Lista v Črensovcih za dva dinara.

Diplomski izpit z odličnim uspehom je naredo na srednjotehniški šoli Kontler Zlatko v Maribori. Maturant je sin g. Kontler Julija i Marije, našiva domačiva, ki vodita šolo v Studencih pri Maribori i sta oba dobila za včenje odliko. Iz „Slovenca“ posnemamo: Na uradno zborovanje učiteljstva iz rudarskih revirjev 20. t. m. je prišlo 150 učiteljev. Za ta zbor je pripravil odlično predavanje znani pedagoški pisatelj Julij Kontler iz Maribora o novi pisavi, ki je iz higienskih, estetskih in pedagoških oziror mnogo boljša kot nekdanja kaligrafična pisava. Ves okraj bo s prihodnjim šolskim letom preizkusil to zelo simpatično pisalno tehniko v ljudski šoli. Naše čestitke!

Husar Franc iz Nemčije pošila pozdrav celoj Slovenskoj Krajini, posebno svojoj rojstnoj vesi Bakovci.

Dobrovnik. Poročila sta se naša domačina g. Turza Janez, učitelj in Horvat Marija, uradnica v Soboti. Obilo sreče!

Turnišče. Z odličnim uspehom in oproščen ustnega izpita je maturiral v Ljubljani naš domačin Barbarič Štefan, sotrudnik „Novin“. Čestitamo! — Pred kratkim je pri nas bila ustanovljena podružnica Slomškove družbe za lendavski srez; predsednik je šolski nadzornik g. Tratnjek.

V. Polana. Med knjigami Slovenske matice za l. 1940 je izšla tudi knjiga našega pisatelja Miška Kranjca „Povest o dobrih ljudeh“ (316 strani).

Radmožanci. Ogenj smo imeli preminočič četrtke. Zgorelo je gospodarsko poslopje.

Ivanci. Ivanje prošenje v nedeljo 23. junija je lepo uspelo.

G. in Sr. Bistrica. Razveseljivo je presenetila zlasti G. Bistrico od kr. banske uprave odrejena komisija, katera je dne 13. junija t. l. na licu mesta pregledala kraj, kje se ima delati nasip proti povodnji. O tem, da bi se delal nasip ravno v tem času, ko so najtežje prilike, smo že popolnoma obupali, ali zahvaliti se imamo našemu banskemu svetniku g. Kleklu in bivšemu narodnemu poslancu g. Klaru, kateri sta si na prošnji in željo občanov največ prizadevala in posredovala pri banovini, da se je zadeva vendarle dobro iztekla. — Ker so že vse predpriprave za gradnjo nasipa gotove, to je: napravljen in odobren je načrt, na razpologo je že nujno potreben kredit in je podpisan tudi zapisnik o komisijskem krajevnem ogledu od vseh prizadetih interesentov tako tudi od strani veleposestva, ki se je sicer nekoliko upiralo proti nasipu, je le pričakovati, da se bo z gradnjo nasipa skoraj gotovo začelo te dni. — Delo, katero se ima začeti, je za Bistrico zelo velikega pomena; delavci siromaških družin in drugi potrebni zaposlitve, bodo imeli zaslužek. Poleg tega pa bodo obvarovane velike površine njiv in travnikov, katere so bile podvržene stalnim poplavam in s tem deloma odpravljena tudi gospodarska kriza.

Benica. Preteklo nedeljo 23. junija smo imeli v naši šoli sv. mašo, katere smo se udeležili v velikem številu.

Razgled po državi

Pri Mariboru med postajama Pesnica in Cirknica sta 21. junija zjutraj skupaj trčila 2 tovorna vlaka: naš in nemški; 6 ljudi je bilo ranjenih, materialna škoda pa je zelo velika. — *Pôizkus evakuacije* mariborskih otrok v šmarjski okraj je dobro uspel. — Tudi šolarji iz naše Krajine so obiskali Maribor in si ogledali njegove zanimivosti.

V Zagrebu so obsodili morilce dr. Šuflija; Zverger je na dosmrtno ječo, Belošević je kot soudeleženec dobil 5 let težke ječe, med tem ko je bil Večerina oproščen. Državni pravdnik pa se je pritožil zoper prenizko kazen. — Dne 16. t. m. je v Zagrebu zborovala Zveza mest kraljevine Jugoslavije. Ljubljano je zastopal župan g. dr. Adlešič. Zveza mest je sprejela važne sklepe glede enotne komunalne politike jugoslovanskih mest. — 24. junija popoldne so slovesno sprejeli vrhovnega verskega glavarja muslimanov Jugoslavije Reis el ulema hehim efendi Spaho. Na postajo so prispeli številni zagrebški muslimani, predstavniki raznih organizacij, člani na-

Črensovci. Hanc Marija, ki je lani v decembru prišla iz Francije, je v noči od 21. na 22. junij porodila živo dete, je nahala v noči v pšenici, gde so je psi pojeli. Njo so 22. junija odpelali v bolnico v Sobotu. 24. junija je 13 letna Žalik Marija iz Črensovec brala travo okoli svoje njive. Najšla je velki prostor povalane pšenice, krvave sledove i 10 falačkov kosti od glave, lobanje, iz sterih se vidi, da so je psi glodali. Z Nerađ Magdov, štero je imenovana pozvala, sta pobrale ostanke, štere so psi nahali. Hanc Marija je spala sama v sobi i je lahko odišla, ne da bi jo domači opazili. Noseča je prišla že iz Francije. — *Absolviraj* je na drž. konservatoriju v Ljubljani instrumentalnega odd. za orgle g. Jože Hanc. Mlademu glasbeniku k njegovemu absolutoriju iskreno čestitamo in mu želimo na polju glasbene umetnosti še mnogo uspehov!

Učiteljska napredovanja. V 8. skupino v soboškem srezu: Ravbar Štefanija, Tišina; Zemljčič Marija, Serdica; Ebenšpanger Emilija, Moškon Tatjana; Kusovec Antonija, Šalovci; Weiss Alojzij, Vidonci. V 9. skupino pa: Banf Štefan, Moravci; Golob Franc, Pertoča. — V lendavskem srezu v 8. skupino: Štular Danijela, Gaberje; Casar Vinko, Gančani. V 9. skupino: Zalokar Antonija, G. Lakoš. Čestitamo!

Po občni državni statistiki pri ministrstvu notranjih zadev je v Sloveniji največ prebivalstva zaposlenega v kmetijstvu v naši Krajini in sicer v obeh srezih po 87.2%, industrija in obrt pa zaposluje v soboškem srezu 6%, v lendavskem 7.2% prebivalstva.

Vojno poročilo

Iz Londona poročajo 24. junija: Francoski general de Gaule je imel snoči v londonskem radiu govor, v katerem je dejal med drugim:

Vlada v Bordeauxu je sprejela pogoje za premirje, pogoje, ki pomenijo vdajo. Ta vdaja je bila podpisana prej, kakor pa so bila izčrpana vsa sredstva za odpor. Ta sredstva so izročena sovražniku, ki jih bo uporabil proti našim zaveznikom. Uporabil bo proti zaveznikom naše orožje, naša letala, naše ladje in naše zlato. Ta vdaja pomeni suženjstvo. — General de Gaule govori vsak večer ob 22 po londonskem radiu. Po generalovem govoru je bila v francoščini prebrana naslednja izjava:

Vlada Nj. britanskega veličanstva smatra, da pogoji za premirje, ki so bili podpisani in s katerimi so prekršeni sporazumi, ki so bili svečano sklenjeni med zavezniki vladama, popolnoma podrejšajo vlado v Bordeauxu sovražniku ter ji jemljejo vso svobodo in vse pravice francoskih državljanov. Z ozirom na to vlada Nj. britanskega veličanstva izjavlja, da vlade v Bordeauxu ne more smatrati za vlado neodvisne države. Vlada Nj. britanskega veličanstva jemlje na znanje predlog o ustanovitvi začasnega francoskega narodnega odbora, ki predstavlja neodvisne francoske osebnosti, katere

so pripravljene nadaljevati vojno ob izpolnjevanju mednarodnih obveznosti Francije.

Isti dan je iz Bordeauxa bilo objavljeno, da je vojni minister general Weygand predložil predsedniku republike Lebrunu v podpis ukaz, s katerim se odstavlja in jemljejo vse vojaške stopnje bivšemu generalu de Gauleu, zaradi govora, ki ga je imel v londonskem radiu.

Zadnje vesti

Francoska vlada je objavila vsebinsko pogojev za premirje. Med drugimi pravi sledeče:

Radijske postaje na francoskem ozemlju bodo morale prenehati s svojimi oddajami. Nadaljevanje njihovega dela na tistem delu ozemlja, ki je zasedeno, se bo uredilo.

Mi smo trdno prepričani, da se bo to uredilo na liberalen način. Nemški generalni štab je ta ukrep predlagal zaradi tega, da ne bi bilo mogoče dajati raznih znakov po radiu nasprotnikom Italije in Nemčije.

Stroške za vzdrževanje nemških čet na francoskem ozemlju bo krila Francija. Komisija za premirje, ki bo delovala pod nadzorstvom nemškega poveljstva, bo nadzorovala izvedbo pogodbe za premirje. Ostale odredbe premirja imajo namen olajšati zasedbo ozemlja od strani nemških čet ter vsakdanje delo francoskega prebivalstva. Francija in Nemčija želita, da vsi Francozi nadaljujejo s svojim običajnim delom.

